

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **V. K.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. D. S., advokátom, so sídlom v H., proti povinnému **A. , a. s.**, so sídlom v B., o **394 435 Sk (13 092,84 €) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 2 Er 1540/2006, Ex X., o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. augusta 2008 sp. zn. 17 CoE 11/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 7. augusta 2008 sp. zn. 17 CoE 11/2008 vo výroku, ktorým zmenil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 29. mája 2007 č. k. 2 Er 1540/2006 - 49, Ex X. v spojení s doplňujúcim uznesením z 15. novembra 2007 č. k. 2 Er 1540/2006 - 53, Ex X. tak, že povinnému náhradu trov konania nepriznáva, **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 29. mája 2007 č. k. 2 Er 1540/2006 - 49, Ex X. exekučné konane vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 2 Er 1540/2006 zastavil, pretože uznesením z 2. apríla 2007 vyhovel námietke povinného proti upovedomeniu o začatí exekúcie z dôvodu, že exekučným titulom mu nebola uložená povinnosť, bol vedľajším účastníkom (§ 50 ods. 5, § 57 ods. 2, § 58 ods. 1 Exekučného poriadku). Súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie nepriznal, keďže si ich náhradu neuplatňoval.

Na návrh povinného uznesením z 15. novembra 2007 č. k. 2 Er 1540/2006 – 53, Ex X. výrok tohto uznesenia doplnil o tretí výrok, ktorým uložil oprávnenému povinnosť zaplatiť povinnému trovy konania titulom súdneho poplatku za konanie o námietkach vo výške 23 666 Sk do 3 dní od právoplatnosti uznesenia (§ 142 ods. 1 O. s. p.).

Krajský súd v Bratislave uznesením zo 7. augusta 2008 sp. zn. 17 CoE 11/2008 na odvolanie oprávneného vo výroku o uložení mu povinnosti zaplatiť povinnému trovy konania titulom súdneho poplatku, zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti tak, že povinnému náhradu trov konania nepriznáva a nepriznal mu náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že pohľadávka, ktorej uspokojenia sa oprávnený domáhal, predstavovala stratu na zárobku titulom pracovného úrazu. Podľa jeho názoru je v danej veci potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že došlo k závažným zmenám v právnej úprave týkajúcej sa predmetného nároku a tiež na obsah týchto zmien, keď aj (pripojená) korešpondencia takého subjektu ako je Sociálna poisťovňa svedčí o nejasnosti prijatej právnej úpravy (žiadala o stanovisko Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky). Za tohto stavu je tiež potrebné prihliadnuť aj na nečinnosť povinného, t. j. spoločnosti zaoberajúcej sa prevažne poisťovníctvom, ktorý nereagoval na listy oprávneného predchádzajúce podaniu návrhu. I keď mu takáto povinnosť nevyplýva zo zákona, mohol zabrániť zbytočnému konaniu. Tieto okolnosti posúdil ako dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu § 150 O. s. p. a nepriznanie trov konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal na podnet povinného mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal ho v napadnutej časti zmeniť tak, že uznesenie súdu prvého stupňa v spojení s doplňujúcim uznesením potvrdí. Namietal nesprávne právne posúdenie veci z hľadiska aplikácie § 150 O. s. p. Uviedol, že povinný bol v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I (č. k. 2 Er 1540/2006) úspešný, pretože súd jeho námietkam vyhovel a následne exekučné konanie zastavil. Mal teda v konaní plný úspech, z ktorého dôvodu mu mal súd priznať náhradu trov konania proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Podľa jeho názoru zmeny v právnej úprave týkajúce sa nároku oprávneného a obsah týchto zmien nemožno v tejto veci považovať za taký dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by povinnému nemala byť priznaná náhrada trov konania. Oprávnený bol v konaní zastúpený advokátom a advokát s vysokoškolským právnickým vzdelaním aj pri zmenách právnej úpravy, akokoľvek by boli závažné alebo neprehľadné, mal byť kompetentný posúdiť oprávnenosť uplatneného nároku voči povinnému. Exekučným titulom v konaní bol rozsudok Okresného súdu Humenné z 22. 6. 2000 č. k. 10 C 82/96 – 219, právoplatný 14. 7. 2000. Týmto bola uložená povinnosť nahradiť oprávnenému škodu z pracovného úrazu A. B. a R. Z.. Z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú pracovným úrazom si u povinného (jeho právneho predchodcu Sociálnej poisťovne) mohol uplatniť nárok priamo iba poistený, teda zamestnávateľ, nikdy nie priamo poškodený, t. j. oprávnený. Právny

zástupca oprávneného podal návrh na vykonanie exekúcie proti subjektu, ktorému nebola uložená povinnosť exekučným titulom. Ako obranu proti exekúcii podal povinný námietky, ktorým bolo vyhovené. Taktiež skutočnosť, že povinný nereagoval na listy oprávneného (z 23. 1. 2006 a 12. 9. 2006) nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 150 O. s. p. Nie je ničím preukázané, že ak by povinný na tieto listy oprávnenému odpovedal, oprávnený by nepodal návrh na vykonanie exekúcie. Povinný nemal zákonnú povinnosť odpovedať na dožiadania oprávneného, čo napokon konštatoval aj odvolací súd v napadnutom uznesení. Za dôvod hodný osobitného zreteľa nie je možné považovať skutočnosť, že oprávnený sa pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie snažil získať od povinného stanovisko k odškodneniu za pracovný úraz (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. 19/87). Dôvodom hodným osobitného zreteľa môžu byť aj majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery účastníkov konania. Z uznesenia krajského súdu nevyplýva, že by ako na dôvod hodný osobitného zreteľa prihliadol na skutočnosť, že oprávnený je následkom pracovného úrazu čiastočne invalidným. Toto v konaní ani oprávnený nepreukazoval a pre tento účel neboli predložené žiadne dôkazy o hmotnej núdzi oprávneného. Teda tie dôvody, ktoré krajský súd posúdil ako dôvody hodné osobitného zreteľa, nie sú postačujúcimi pre aplikáciu § 150 O. s. p. Pri zohľadnení všetkých okolností prípadu, najmä toho, že oprávnený bol v konaní zastúpený advokátom, nejde o dôvody takej výnimočnej povahy, pre ktoré by povinnému, ktorý bol v konaní úspešný, nemala byť priznaná náhrada trov konania.

Oprávnený považoval rozhodnutie krajského súdu za vecne správne, pretože boli naplnené podmienky pre aplikáciu § 150 O. s. p. Navrhol preto mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Povinný sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením mimoriadneho dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas (§ 243g O. s. p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O. s. p.) po podaní podnetu povinným (§ 243e ods. 2 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 s použitím § 243i ods. 2 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatorne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v ustanovení § 237 O. s. p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie

vo veci. Vzhľadom na uvedenú zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal, či v konaní nedošlo k takýmto vadám. Tieto vady konania neboli dovolateľom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor Slovenskej republiky namietal nesprávne právne posúdenie veci z hľadiska aplikácie § 150 O. s. p. (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použije iný právny predpis, ako má správne použiť, alebo aplikuje síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyloží. O takýto prípad v prejednávanej veci ide.

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 O. s. p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 142 ods. 1 O. s. p.). Aplikácia citovaného ustanovenia § 150 O. s. p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich kritérií je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi konania a aby neodporovalo dobrým mravom.

Ustanovenie § 150 O. s. p. nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne

prihliadnuť. Ustanovenie § 150 O. s. p. preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

Dovolací súd zistil, že odvolací súd z hľadiska aplikácie ustanovenia § 150 O. s. p. neposúdil celý komplex okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa tohto zákonného ustanovenia. Aby súd tento komplex mohol zodpovedne posúdiť, musí nevyhnutne najskôr poznať všetky doň patriace okolnosti, pretože len na tomto základe môže potom so znalosťou veci niektorým z nich priznať prioritu pred ostatnými.

Z obsahu spisu vyplýva, že povinný podal proti exekúcii a trovám exekúcie námietky, ktoré odôvodnil tým, že oprávnený nepreukázal prechod povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu (zo žalovaných B..B. a R. Z. na A. , a. s., Bratislava, ktorým bola exekučným titulom - rozsudkom Okresného súdu Humenné z 22. 6. 2000 č. k. 10 C 82/96, právoplatným 14. 7. 2000 uložená povinnosť nahradiť oprávnenému škodu z pracovného úrazu) a povinnosť plniť pre neho nevyplýva ani z právneho predpisu, na ktorý oprávnený poukazuje (v návrhu na vykonanie exekúcie) ani zo žiadneho iného právneho predpisu a navrhol exekúciu zastaviť v zmysle § 57 ods. 1 písm. g/ O. s. p. (smeruje voči subjektu, ktorý nie je povinným z exekučného titulu). Jeho námietkam bolo vyhovené a následne exekučné konanie zastavené. Teda povinný mal v konaní plný úspech a preto aj právo na náhradu trov konania proti účastníkovi, ktorý úspech nemal (oprávnený). Odvolací súd mu ale náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa s poukazom na § 150 O. s. p.

Pokiaľ ide o dôvody spočívajúce v zmene právnej úpravy týkajúcej sa nároku oprávneného, obsahu týchto zmien, keď oprávnený bol v konaní zastúpený advokátom, nereagovaní povinného na listy oprávneného a v skutočnosti, že povinný pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie nereagoval na dožiadanie oprávneného, dovolací súd sa stotožňuje s právnym názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že tieto nemožno bez ďalšieho považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O. s. p. pre nepriznanie náhrady trov konania. Odvolací súd neprihliadol k ďalším okolnostiam významným pri skúmaní splnenia podmienok pre možnosť rozhodnutia o náhrade trov konania bez ohľadu na zásadu úspechu vo veci a úspešnému účastníkovi náhradu trov konania nepriznať. Okolnosťami významnými z hľadiska rozhodovania podľa § 150 O. s. p., ako už bolo vyššie uvedené, sú najmä osobné, majetkové, sociálne a ďalšie pomery všetkých účastníkov konania. Tieto okolnosti neboli zo strany odvolacieho súdu vôbec skúmané (ako

konštatoval aj generálny prokurátor) napriek tomu, že môžu zásadným spôsobom ovplyvniť úvahu súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú skutočne dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O. s. p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie krajského súdu v napadnutej časti a vec mu (v rozsahu zrušenia) vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová